

Hoe geef je de talenkennis die nieuwkomers meebrengen een plek in je onderwijs?

Leerlingen die nog geen Nederlands spreken, zijn al taalvaardig in een andere taal. Als leraar zou je die talenkennis van leerlingen kunnen benutten. Maar hoe doe je dat? Sterre Leufkens en Jantien Smit beschrijven hoe een webapp van de Universiteit Utrecht, vol informatie over thuistalen, leraren kan inspireren en ondersteunen.

Van nieuwkomers in de klas verwachten we dat ze zo snel mogelijk Nederlands gaan spreken. Logisch: het is de gemeenschappelijke instructietaal en hoe meer je de taal gebruikt, hoe sneller je hem leert. Toch kleeft er een nadeel aan de focus op het Nederlands op school. Leerlingen met een andere thuistaal kunnen het idee krijgen dat hun moedertaal vooral een belemmering is, en dat het slecht is deze taal te gebruiken. Dat geeft een onveilig gevoel, wat weer nadelig is voor schoolprestaties, zoals recent in Vlaams onderzoek werd aangetoond. Aan de andere kant geldt dat als een kind voelt dat zijn meertaligheid waardevol is, het kind het juist beter doet op school. Bovendien weten we uit taalkundig onderzoek dat een goede vaardigheid in de thuistaal juist helpt bij het leren van Nederlands en ook nog eens de cognitieve ontwikkeling positief beïnvloedt.

Inzicht biedt kansen

Reden genoeg om de thuistalen van leerlingen letterlijk en figuurlijk een plek te geven in de klas. Maar dat is nog niet zo makkelijk. Het integreren van meerdere talen in je les vereist immers basiskennis van die talen. Taaldeskundigen van de Universiteit Utrecht hebben zulke kennis toegankelijk gemaakt in een webapp (zie kader). Daarin vinden leraren informatie over de overeenkomsten en verschillen tussen het Nederlands en allerlei migrantentalen. Zo kom je te weten dat sommige vraagzinnen in het Tigrinya (de taal van Eritrea) dezelfde woordvolgorde hebben als in het Nederlands – dat is handig! Ook leer je dat het Syrisch-Arabisch geen koppelwerkwoorden kent, waardoor een beschrijving van een persoon zoals 'Khadija is slim' in die taal klinkt als 'Khadija slim'. Dat is dus iets om aandacht aan te besteden, door juist met Syrische leerlingen te oefenen in het beschrijven van mensen.

Interactieve lessen

Behalve informatie over taalkenmerken bevat de webapp ook beschrijvingen van lesactiviteiten waarin taalverschillen een plek krijgen. Leraren kunnen hiermee spelenderwijs aandacht besteden aan de verschillende talen van de leerlingen in de klas. Zo is er een les waarin leerlingen een interview voorbereiden en afnemen bij een bekende. De leraar gaat het gesprek aan: waaraan kun je een vraag herkennen? Is dat in het Syrisch-Arabisch ook zo? In de lessen oefenen leerlingen met spreken, luisteren, schrijven en lezen in samenhang. De activiteiten zijn sterk interactief, zodat de leraar voortdurend kan inspelen op de specifieke talige uitdagingen waar een leerling mee te maken heeft.

De webapp en de lesactiviteiten staan voor een fundamenteel nieuwe visie op meertaligheid in het onderwijs. Een andere thuistaal is niet langer een hindernis – het is een meerwaarde op weg naar zelfstandigheid in alle talen die leerlingen rijk zijn.

Sterre Leufkens is Universitair Docent Nederlandse Taalkunde aan de Universiteit Utrecht. Ze doet onderzoek naar de leerbaarheid van de talen van de wereld, specifiek het Nederlands.

Jantien Smit is senior onderzoeker aan de Hogeschool Utrecht. Binnen het lectoraat Didactiek van het Bèta- en Technologieonderwijs doet ze onderzoek naar inclusief, taalgericht N&T-onderwijs en naar ontwerptaal.

+ Gratis app MoedINT2

De webapp is gratis toegankelijk via www.moedint2.nl (MoedINT2 is een afkorting van Moedertaal In het NT2-onderwijs). Klik op beschrijvingen van vraagzinnen en koppelwerkwoorden binnen diverse talen om naar de lesactiviteiten te gaan. Meer informatie over het project en over (onderzoek naar) meertaligheid in het onderwijs is te vinden op <http://nt2.sites.uu.nl>.